

GAZETA PORANNA

— ILLUSTROWANY DZIENNIK INFORMACYJNY WSCHODNICH KRESÓW —

Nr. 6812.

Lwów, wtorek, 28 sierpnia 1923.

Rok XIV.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza. Cena egz. 3000 Mp. Redaktor naczelny: Stanisław Zachariasiewicz

Walki sowietów z powstańcami. Zniżka cen w Stanisławowie.

Polacy amerykańscy u prez. Wojciechowskiego.

Warszawa. (PAT.) Pisma podają: Prezydent Rzpltei p. Wojciechowski podejmował onegdaj i wczoraj w Spa le delegację polską z Ameryki: pp.

Fronczaka i Kościńskiego, którzy przybyli w towarzystwie ministra Głabińskiego.

Walka z lichwą na całym froncie.

Warszawa. (Tel. wł.) W dalszym wyniku prowadzonych przez władze represji w stosunku do spekulantów i lichwiarzy, nadeszły wiadomości z Siałogostoku, Dąbrowei, Sosnowca, Zawiercia, Czeladzi, Wilna, Lucka i

Lublina o zaskwestrowaniu znacznych ilości wędlin i tłuszczyw jadanych. Wykryte zapasy mają być sprzedane ludności. Ulegające zepsuciu artykuły sprzedać się ma natychmiast.

Etna znowu wybucha.

Paryż. 26. 8. (AW.) Z Palermo donoszą, że w okolicach Messyny zaobserwowano lekkie trzęsienie

ziemi. Krater Etny jest znowu czynny, przeto istnieje obawa powtórzenia się katastrofy.

Robotnicy niemieccy zrywają z biernym oporem.

Dortmund. (PAT.) W większości kopalni górniczy podieli pracę. 7000 górników zebranych na wiecu w

Neumühle postanowiło zaniechać biernego oporu i rozpocząć pracę pod kontrolą władz okupacyjnych.

Stany Zjednoczone kończą rolę obserwatora.

Paryż. (PAT.) „Chicago Tribune“ donosi z Mennis (Stany Zj.), że senator Enderwood, który zgłosił swą kandydaturę na prezydenta Stanów Zjedn., oświadczył w mowie, że przemysł amerykański nie potrzebuje żadnych ceł ochronnych w stosunku do Europy. Stany Zjednoczone powinny zająć stanowisko w kwestji

wyjaśnienia stosunków europejskich. Ameryka nie zadowoli się tem, by przystąpić do Trybunału hagskiego. Obecnie potrzeba silnej inicjatywy i silnego rządu, aby utrzymać spokój.

KONCERT NA BRZEGU MORZA.

(d.) Senzacja plaży francuskich są koncerty i informacje bez drutu, zastoso- wane w kąpielach morskich. Aparaty odbiorcze wypożycza się na miejscu za niewielką opłatą. Zamożniejsi goście, abonenci koncertowych przedsiębiorstw bez drutu, mają zwykle własne aparaty. Po kąpeli dla urozmaicenia nastawia się krótką antenę, łącząc ją z aparatem odbiorczym, ten zaś z megafonem i na- gle oto rozbrzmiewa na plaży bądź koncert, bądź sprawozdanie giełdowe, a na- wet odczyt poważny czy wesoły.

Dolar --- sześć milionów.

Wiedeń. (PAT.) „Wiener Journal“ donosi z Berlina: jakkolwiek w so- botę nie było oficjalnych notowań dewiz w prywatnych obrotach kurs osiągnął znaczną wyżkę. Dolar do- szedł do sześciu milionów. Powodem

tej wyżki, która wywołała zaniepo- kojenie w kołach rządowych, były prywatne operacje spekulantów wa- lutowych, groźba strajku w Banku Rzeszy oraz konflikt z Havensteinem

Zbrodniczy zamach na b. posła bułgarskiego.

Praga. (PAT.) Jak donoszą pisma dziś przed południem na jednym z przedmieść w Pradze na b. posła bułgarskiego w Pradze, Daskołowai, dokonano zamachu rewolwerowego.

Zamachu dokonał 26-letni Atanas Nikołow. Dał on Jo Daskołowai i to- warzyszącego mu dra Bojadleiewa 4 strzały. Dwie kule trafiły Daskoło- wa w brzuch, raniąc go śmiertelnie.

Dr. Bojadleiew został lekko ranny. Daskołowai przywieziono do sanato- rium, gdzie zmarł w czasie operacji. Sprawcę zamachu aresztowano. — Wdrożono energiczne śledztwo.

OLBRZYMI DŁUG.

Wiedeń. (PAT.) „Neue Fr. Presse“ donosi z Berlina, że bieżący dług niemiecki wynosił z dniem 18. bm. 363.47 biljonów marek niemieckich.

Polska uroczystość w Gdańsku.

Gdańsk. (PAT.) Wczoraj odbyła się w strzelnicy gdańskiej uroczystość obchodu trzeciej rocznicy założenia polskiej gminy w Gdańsku. Uroczystość rozpoczęła się koncertem orkiestry marynarki polskiej, która

przybyła z Pucka. Po koncercie przemówił prezes gminy Leszczyński, podnosząc nierozzerwalność węzłów, łączących polską ludność Gdańska z Polską. Po deklamacjach dzieci i produkcjach chóru miejskiego, nastą-

piły produkcje artystów opery warszawskiej p. Argasińskiej i Narożnego. Obchód zakończył występ arty-
sty dramatycznego p. Rollanda. Na obchód przybyło kilka tysięcy osób.

NADEŚNIA NIE.

Biuro detektywów

Lwów, ulica Grodzickich 1. 11.
Dyrektor: JAN DWORNICKI.
przeprowadza: wywiady, obserwacje, inwigilacje, tropi zbrodniarzy, śledzi sprawców kradzieży, odszukuje skradzione przedmioty, chroni majątek i osoby — oraz udziela wszelkich informacji szybko i w dyskrecji.

Prywatne gimnazjum im. H. Jordana (z prawem publiczności) i szkoła powszechna ul. św. Mikołaja 1. 16, rozpoczynają rok szkolny 1. września.
Nauka w szkole powszechnej odbywać się będzie w godzinach przedpołudniowych. 5244-3
Mieczysław Kistrzyn.

Sowiety walczą z powstańcami w Żytomierzu.

Pogranicze nad Zbruczem, 27. sierpnia.

(-) Urzędowy komunikat sowiecki donosi o wielkim „zyciestwie”, jakie odniosły ostatnio znaczne siły sowieckiej jazdy nad zjednoczonymi oddziałami powstańczymi w rejonie Żytomierza (tj. niemal nad samą naszą granicą). Jak wynika z tego komunikatu, powstańcy rozwinęli w tym rejonie intensywną działalność, której rozmiary oraz przebieg wymagały ześrodkowania w celu przeciwdziałania temu ruchowi znacznych sił sowieckich. Ostatnio zdołały one — jak twierdzi komunikat —

stłumić ten ruch powstańczy, a przed kilku dniami nawet cały sztab powstańczy dostał się do niewoli. Naczelnik sztabu, nie chcąc się oddać żywym w ręce bolszewików, w ostatniej chwili zastrzelił się. Przy okrażeniu powstańców bolszewicy zabrali dużo aktów i dokumentów, między in. dokładne wykazy włościan, którzy popierali powstańców i dawali im schronisko. Na tej podstawie dokonano masowych aresztowań wśród „podejrzanych” wieśniaków, ponadto na wszystkich te wsie nałożono obowiązek kontrybucje z zastosowaniem wzajemnej poręki.

WŁOCHY ZAANEKTUJĄ RIEKĘ.

Berlin. (Tel. wł.) „Voss. Ztg.” do-
wiaduje się z Rzymu, że Włochy postanowiły zaanektować Riekę (Pi-
mel), uzyskawszy na ten krok zgodę mocarstw.

Wielkie włamanie w Brzuchowicach.

KOMISARZOWI POLICJI SKRADZIANO BIZUTERJE ZA 40 MILIONÓW MP.

(-) Wczoraj popełniono znowu wielką kradzież w Brzuchowicach. Tym razem dostał się niezłani złoczyńcy w biały dzień między godz. 9 rano a 7 wieczorem do willi „Romala”, gdzie skradli na szkodę, przebywającego na letnisku komisarza okręgowej komendy policji we Lwowie p. Klusa kasetkę zawierającą biżuterję, wartości 40 milionów mp.

W kasetce znajdowały się m. i.: złota branzoletka w kształcie kaidanków, o wadze 44 gr. wewnątrz wyryta data

1898 r. i słowa „Szczęście Boże”; złoty branzoletkowy zegarek szwajc. firmy; złote kolczyki, w każdym po 1 brylantcie; wisiorok platynowy z 2 brylantami i perła; pierścionek złoty z kulka platynowa; złoty lancuszek z medalionem „Matki Boskiej”; złota broszka i kolczyki z czarna emalia; sygnet złoty; dwa srebrne zegarki i kilka jeszcze drobniejszych przedmiotów złotych i srebrnych.

Dotychczas nie natrafiono na ślady włamywaczy.

Zniżka cen w Stanisławowie.

(st.) Stanisławów. Dzięki niezmiernie pracowitej pracy starosty Kozioradzkiego, sekretarza starostwa Jeżowski, kierownika ekspozytury śledczej komisarza dr. Laxa przy współdziałaniu szeregu wywiadowców policji śledczej oraz posterunkowych Komisarjatu w Stanisławowie wszystkie restauracje i sklepy z artykułami pierwszej potrzeby obniżyły ceny o dziesięć procent.

Jest to w Polsce pierwszy sukces, jaki został odniesiony w walce z lichwą i spekulacją, a to jedynie dzięki wytrwałej i celowej pracy wspomnianych powyżej urzędników państwowych. Ludność Stanisławowa z radością powitała pierwsze oznaki obniżenia cen przez kupców. Urzędnicy, którzy na spekulacji położyli rękę, powinni dalej kontynuować swoją pracę dla dobra ogółu i państwa.

Kupcy lwowscy o przyczynach drożyzny.

(p.) Ubiegłej soboty odbyła się w lokalu lwowskiego Stow. kupców przy ul. Hetmańskiej konferencja w sprawie obecnej sytuacji drożyzni. Na zgromadzeniu jawili się p. Dolnicki, radca Województwa, p. Mazurkiewicz, radca magistratu, prokurator Sobotewski, z Izby handlowo-przemysłowej dr. Wachtel, a dalej delegaci stowarzyszeń kupieckich i pokrewnych organizacji. Przewodniczył zgromadzeniu p. Mahler.

Celem zgromadzenia, który przed stawiał poseł Elsenstein, było wyświetlecie stosunku drożyzny do szalejącej obecnie drożyzny, oraz znalezienie właściwego źródła zła.

Zdaniem wszystkich mowców źródłem złego jest wielka ilość pośredników pomiędzy producentem a drobnym kupiectwem. Odnosi się to przede wszystkim do najbardziej

dziś piekającej sprawy cukrowej. Z kolei omawiano sprawę drożyzny węgla, której źródło leży także w podwyższeniu cenników przez producentów.

Reprezentant korporacji rzeźniczej p. Woleński twierdził, że plagą dla rzeźników są pośrednicy na targach prowincjonalnych.

P. Braunstein poruszył sprawę podrożeń chleba w czasie, gdy zboże spadło o 40 proc.

Zgromadzenie wypowiedzieli się za zniesieniem centralizacji w sprzedaży cukru, oraz za pilnym strzeżeniem granic państwa przed nielegalnym wywozem, a wreszcie oświadczyli, iż celem doprowadzenia do sanacji stosunków będą zbierali daty i przedkładali je odnośnym władzom dla ścigania wszelkich nadużyć.

DZISIAJ BĘDĄ ZAJMOWAĆ SIĘ OCHRONĄ MNIEJSZOŚCI W POLSCE.

Haga. (PAT.) Na wniosek delegacji polskiej międzynarodowy trybunał postanowił odroczyć do dnia 27. bm. rozpatrywanie sprawy ochrony mniejszości narodowych.

NIEMCY MUSZĄ ODDAWAĆ ZAGRANICZNE WALUTY.

Berlin. (PAT.) Ogłoszony został dekret w sprawie oddawania do Banku Rzeszy dewiz zagranicznych. Dekret wyznacza dzień 15. września jako ostatni termin składania dewiz.

Którzy wojskowi mogą wyjechać zagranicę.

Nowe przepisy min. spraw wojsk. zawierają następujące ograniczenia dla rezerwistów i poborowych na wyjazd zagranicę.

1) dla poborowych od 17 do 21 roku,
2) dla poborowych, korzystających z ulg na mocy par. 61, 62, 64, 65 ustawy o powszechnej służbie wojskowej.

Wyżej wymienione kategorie mogą otrzymać zezwolenie na wyjazd zagranicę jedynie po przedstawieniu uzasad-

nionych przyczyn wyjazdu na piśmie. Osoby w wieku ponad 28 lat, oficerowie rezerwy, oraz należący do kategorii C1, C2 nie potrzebują zezwoleń z PKU, a otrzymują paszporty zagraniczne po przedstawieniu wojskowych dokumentów.

Wszyscy rezerwiści i poborowi, udający się zagranicę winni bezwzględnie o tem zameldować w PKU. Powyższe przepisy obowiązują od 1. wrześ-

Niefortunne przygody Angielki w Kolonii.

(f) Pewna Niemka z Kolonii, żyjąca od szeregu lat w Anglii i mówiąca po angielsku doskonale, wróciła do ojczyzny miasta, okupowanego, jak wiadomo, przez Anglików. Pewnego wieczora zaczęła ją na ulicy kilku podchmielonych żołnierzy angielskich. Energiczna dama wypaliła na miejscu dosadną perorę w ich rodzym języku. Zmieszani wojacy wysłuchawszy przemowy, odeszli, mrucząc:

— Umiesz dobrze po angielsku, ale jesteś Niemką, a Niemka niema tu nic do gadania!

Zdarzyło się nazajutrz, że ta sama pani zgromiła bandę dzieciaków, hałasujących pod jej oknami. Chociaż wypowiedziała swą perorę poprawnym dialektem kolońskim, jeden z bębnow, zmierzyszy badawczo jej cudzoziemski wygląd, odparł hardo:

— Mówi pani dobrze po naszymu, ale mimo to jesteś Angielką, a Angielka niema tu nic do gadania!

Nieszczęśliwa dama postanowiła po tych dwu przygodach czempredziej wrócić do Anglii!

Będziemy wreszcie posiadać prywatne radiostacje.

U nas ustawy zabraniają osobom prywatnym posiadać swe stacje, to też są tylko państwowe dotąd. Na jesiennej sesji Sejmu ma być wniesiona ustawa pozwalająca na posiadanie aparatów ra-

djotelefonu i osobom prywatnym.

Odtąd każdy z nas będzie mógł siedząc wygodnie w mieszkaniu słyszeć koncerty we wszystkich stolicach świata, nie mówiąc o rozmowach.

Czytajcie „Szczutka”

DZIŚ PREMIERA!
RINO „APOLLO” **DZIECKO CYRKOWCA.**
Senzacyjny dramat w 6 aktach.

Być prezydentem Stanów Zjedn. -- to zaszczyt.

lecz zaszczyt ten ogromnie niszczy zdrowie.

(NIEMAL KAŻDY Z OSTATNICH PREZYDENTÓW ZRUJNOWAŁ SOBIE ORGANIZM NA URZĘDZIE.

(ca) Po śmierci Teodora Roosevelta oświadczyli lekarze, iż zdrowie jego, z którego służył, uległo gruntownemu zniszczeniu w czasie pełnienia przezeń urzędu prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Na długo przedtem, zanim Woodrow Wilson wstąpił do Białego Domu, zwracał uwagę na niezwykle ciężar, jaki spoczywa na barkach prezydenta Stanów. „Nie długo potrwa — żartował wówczas, a kandydatów do Białego Domu szukać trzeba będzie w szeregach silnych i muskularnych atletów naszego kraju.”

Zmarły niedawno prezydent Harding w rozmowie z przyjacielem nazywał urząd prezydenta „robotą zabijającą człowieka”. Nie przeczuwał wówczas, jak prawdziwe były jego słowa.

Praca prezydenta Stanów Zjednoczonych musi być ułatwiona. Jest to temat, którym zajmują się od śmierci Hardinga przedstawiciele pracy i publiczność. Urząd prezy-

dentu utworzony został po rewolucji w r. 1788. Jego obowiązki i zadania określone są dokładnie w konstytucji. Są to jednakże zadania i obowiązki prezydenta trzynastu stanów jeszcze z przed stu lat. Obecnie jednak, gdy prezydent stoi na czele 48 stanów obowiązki jego dawno wyszły poza ramy ustawy.

Pozycję prezydenta Stanów Zjednoczonych można porównać z obowiązkami rządzącego monarchy i zarazem prezydenta ministrów. Zmarły niedawno prezydent Harding miał jeszcze inne obowiązki: kierował bowiem partią polityczną. Wilson nie chciał nie wiedzieć o takiej kombinacji; był tylko mężem stanu; zamknął się w sobie nie chciał nikogo widzieć i poświęcił czas swój wyłącznie rządzeniu. Jankesi nazwali go z tego powodu snobem.

W przeciwieństwie do niego Harding stał w nieustannym kontakcie ze swoimi towarzyszami partyjnymi i ciągle był do dyspozycji oby-

wateli stanu, z którego pochodził, tj. Ohio i dla mieszkańców rodzinnego miasta Mazion. Dziennie przyjmował 700 interesantów. Lud nazywał go „dobrym towarzyszem”. Obok obowiązków rządu miał swoje ulubione zajęcia, jak gra w golf, pokera i haselball.

Prezydent jest za to, co czynią jego ministrowie, odpowiedzialny. W czasie swego urzędowania znajduje on każdego ranka na biurku wycinki gazet z głosami krytyki jego działalności z całego kraju. Doświadczenie wykazało, iż prawie każdy prezydent czyta uważnie krytykę swej działalności, wyciągając z niej odpowiednią konsekwencję.

OGŁOSZENIA.

Kuono, przędza, pamiana

KUPIE FORTEPIAN w dobrym stanie, krzyżowy z angielską lub wiedeńską mechaniką. Oferty tylko pisemne z podaniem ceny pod adresem: Dr. Osterman, Klonowicza 12. 134-5

Nauka i wychowanie

WPISY na rozpoczynające się 3 września a) jednoroczne kursy handlowe dla młodzieży; b) półroczne kursy handlowe dla dorosłych przyjmują Koncesjonowane przez Ministerst. Kursy handlowe ul. Łyczakowski 34, codziennie od 3—6. Wymagane 14 lat i 3 kl. gimn. lub 6 powsz. 5144-8

Kozmaite

GAZA SZWAJCARSKA pierwszorzednej jakości, pasy, walce, kamienie, kaspry, transmisie, — Ceny konkurencyjne. „PILOT”, Lwów, Batorego 4. 4168

Prasy do drachówek, cement portlandzki wagonowo poleca 48 4 „PILOT” Lwów, ul. Batorego 4.

CEMENT

marki „Wiek”, „Ogrodzieniec” poleca zastępca A. ZERYKIER Kraków, Rajska 24. 2 6-09 T L 4172

DIWANY, GABLONIKI, POSCIEL MATERJE MEBLOWE FIRANKI KAPY I GARNITURY poleca 181

K. Skibiński ul. Kopernika 4. (naprzeciw Szkolna).

KSIĄŻKI SZKOLNE I NAUKOWE NOWE I UŻYWANE po przystępnych cenach -- poleca
PIERWSZA POLSKA KSIĘGARNIA I ANTYKWARNIA — LWÓW, ULICA BATOREGO L. 32. 260-10

SPÓŁKA AKCYJNA WYDAWNICZA WE LWOWIE

wymienia w biurach swoich przy ul. Senatorskiej l. 6, między godz. 10-tą a 2-gą popoł. do dnia 15. września włącznie

stare akcje I. emisji

wydane w roku 1913 nominale 400 Koron

na nowe nominale 280 marek polsk.

W tym samym terminie zostaną wydane posiadaczom tymczasowych potwierdzeń **akcje II. i III. emisji.**

258

Należność pocztową opłacono ryczałtem — Prenumerata miesięczna 80.000 Mk. — Z dostawą na miejscu lub z przesyłką pocztową 90.000 Mk. — Za granicą 100.000 Mk. — Redakcja: Lwów, ul. Senatorska 6. — Administracja ul. Sokola 4. — Telefon Redakcji w dzień Nr. 15, a w nocy począwszy od godz. 8 wieczorem Nr. 230. — Telefon Administracji 291.